

Tevafuklu Kur'an'dan önceki Kur'anlarda bir sayfa on beş satır; İhlas ve Kevser sûresi birer satır değil miydi? Arap dünyasında da bu şekilde mi? Yoksa kimisinde yirmi satır kiminde on beş gibi mi?

Sözünü ettiğiniz şekil, Allah'ın izni ve lütfuyla, 1800'lerin sonlarında **Kayışzade Hafız Osman** tarafından keşfediliyor. Ölçü, Kur'an'ın en kısa sûresi ile en uzun âyetine dayanıyor.

Evliyadan olan Hafız Osman İstanbul'da yaşamış ve 1895 yılında vefat etmiştir. Bu zât, Kur'an'ın sayfa ölçüsünü, yine Kur'an'dan, Bediüzzaman'ın tabiriyle, ilhamen keşfetmiş ve onun bu ölçüsü, "**âyetberkenar**" adıyla meşhur olarak yaygınlaşmıştır. Bu ölçü ile yazılan sayfalar, İhlas Suresi eninde ve on beş satır boyundadır.

Hafız Osman Efendi, bu ölçü ile yazdığı Kur'an'da şu an meşhur olmuş olan âyetberkenar hususiyetini Dünya'da ilk kez keşfeden hattat olmuştur.

Âyetberkenar hususiyetinin mânası şudur: Bütün sayfalar âyetle başlar ve âyetle biter, âyetler sayfa sonunda bölünerek diğer sayfaya geçmez.

Bu hâl, Kur'an'ın yazısında ortaya çıkan harikalardan biri, belki de birincisidir. Bu sayfa düzeni, umum âlem-i İslam nezdinde tahsin ve takdir görerek tüm dünyada mushaflar artık böyle yazılır olmuştur. Şu an piyasada, camilerde ve evlerde gördüğümüz Kur'anlar hep bu ölçü ile yazılmış durumdadır. *Hatta Sultan Abdulhamid Han Hazretlerinin, İslam dünyasına elçiler gönderirken bu yeni tarz ile yazılan mushafları hediye olarak gönderdiği rivâyet edilmektedir.*

Bediüzzaman Hazretleri, Hâfız Osman'dan ve onun ölçüsünden şöyle bahseder:

"Âyetlerin en büyüğü olan 'Müdayene âyeti' (s. 47) sayfeler için ve (birer satır olan) Sure-i İhlâs ve Kevser, satırlar için bir ölçü kabul edildiğinden, Kur'an-ı Hakîm'in bu güzel meziyeti ve mucizelik alâmeti görülmektedir. Demek bu hüner Kur'an'ındır. Yoksa Hâfız Osman gibi zâtların değil. Çünkü bu vaziyet, Kur'an'ın âyetinden ve sûresinden ortaya çıkmıştır."(1)

"İşte, tertib-i Kur'ân irşad-ı Nebevî ile, münteşir ve matbu Kur'ân'lar da ilham-ı İlâhî ile olduğundan, Kur'ân-ı Hakîm'in

---

nakşında ve o hattında bir nevi alâmet-i i'câz işareti var..."(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Mektubat, On Dokuzuncu Mektup, On Sekizinci İşaret.](#)

(2) bk. [age.](#)